

Aan de gemeenteraden in IJsselland en Provinciale Staten van Overijssel

Zwolle, 14 maart 2024

Betreft: route naar een robuuste omgevingsdienst en uitnodiging digitale informatiesessie

Geachte raadsleden en Statenleden,

Onlangs hebben wij u de Kaderbrief 2025 Omgevingsdienst IJsselland gestuurd. In die kaderbrief hebben we kort geschetst dat er een landelijke ontwikkeling gaande is om in heel Nederland te komen tot robuuste omgevingsdiensten. Met deze brief willen we u nader informeren over die ontwikkeling en nodigen we u uit voor een digitale informatiesessie op 17 april 2024 van 19:00 – 20:15 uur. Tijdens de informatiesessie gaan we dieper in op deze ontwikkeling en bieden we u graag de gelegenheid tot het stellen van vragen.

Taken van Omgevingsdienst IJsselland

Omgevingsdienst IJsselland (hierna: de OD) is een beleidsarme uitvoeringsorganisatie, die sinds 1 januari 2018 milieutaken uitvoert voor de 11 gemeenten in IJsselland en provincie Overijssel. Daarnaast voert de OD bouwtaken uit voor gemeente Ommen en provincie Overijssel. De OD heeft daarbij de opdracht om de leefomgeving te beschermen en te verbeteren. Dit doet de OD door onder andere vergunningen te verlenen, toezicht te houden, handhavend op te treden als dat nodig is, onderzoeken te doen en te adviseren over milieuthema's. Een groot deel van deze taken is wettelijk verplicht belegd bij de OD.

Landelijke ontwikkelingen rond robuustheid van omgevingsdiensten

Na de start van de OD in 2018 is met het programma Samen Toekomstbestendig een fundament gelegd voor het doorontwikkelen van de dienst. Net als alle gemeenten en de provincie heeft de OD te maken met allerlei ontwikkelingen die invloed hebben op het werk en de organisatie. Een belangrijke ontwikkeling sinds vorig jaar, is de komst van landelijke eisen aan de robuustheid van omgevingsdiensten.

OD IJsselland
Lübeckplein 2
8017 JZ Zwolle
Postbus 40252
8004 DG Zwolle

0885251050
info@odijsselland.nl
www.odijsselland.nl

Als gevolg van milieu-incidenten (o.a.: vuurwerkramp Enschede, luchtverontreiniging Tata Steel, illegale PFAS-lozing Chemours, brand Chemelot) en diverse onderzoeksrapporten (o.a. Algemene Rekenkamer) werd in 2021 de commissie Van Aartsen ingesteld.

De commissie concludeerde dat het VTH-stelsel (vergunningverlening, toezicht en handhaving) in Nederland onvoldoende functioneert, er sprake is van grote milieuschade (5 miljard) en omgevingsdiensten hun VTH-taken niet goed kunnen uitvoeren. De commissie kwam met aanbevelingen, onder andere gericht op het versterken van de positie van omgevingsdiensten.

Het Kabinet en de Tweede Kamer hebben die aanbevelingen omarmt. Dat heeft geleid tot het Interbestuurlijk Programma 'Versterking VTH-stelsel' (IBP VTH). Het IBP VTH heeft zes partners: het IPO, de VNG, Omgevingsdienst NL en drie ministeries: Justitie en Veiligheid, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Infrastructuur en Waterstaat.

De versterking van het VTH-stelsel krijgt uitvoering in zes pijlers:

1. Robuuste omgevingsdiensten en financiering;
2. Bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving en vervolging;
3. Informatievoorziening VTH;
4. Kennisinfrastructuur;
5. Onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving;
6. Monitoring kwaliteit milieutoezicht.

De ontwikkeling die we beschrijven in deze brief valt onder pijler 1. Andere pijlers worden nog nader uitgewerkt en kunnen in de komende jaren ook effect hebben op onze OD. Meer informatie hierover vindt u op: <https://versterkingvth.nl>

Het IBP VTH presenteerde in 2023 landelijke eisen voor een robuuste omgevingsdienst. Robuustheid is gedefinieerd als: *'Er zijn voldoende mensen, middelen en mogelijkheden voor daadkrachtige en gerichte uitvoering in samenhang met maatschappelijke opgaven en de omvang en complexiteit van het werkgebied'*. Op dit moment voldoet geen van de 28 omgevingsdiensten in Nederland aan de landelijke eisen uit het IBP VTH. Van belang is om te komen tot een gezamenlijk gedragen definitie van wat een effectieve en slagvaardige omgevingsdienst is. De omgevingsdienst moet 'passen' bij de opgave in het betreffende gebied.

Gevolgen voor Omgevingsdienst IJsselland

Omgevingsdiensten die nu niet robuust zijn, moeten uiterlijk 1 april 2024 een bestuurlijk vastgesteld plan van aanpak indienen bij de Staatssecretaris van IenW, waaruit blijkt welke stappen worden gezet om uiterlijk op 1 april 2026 robuust te zijn.

Omdat OD IJsselland op dit moment niet voldoet aan de landelijke robuustheidseisen uit het IBP VTH, wordt in een intensief proces met de bestuurlijke en ambtelijke betrokkenen van alle gemeenten en de provincie hard gewerkt aan het gevraagde plan van aanpak.

Als bestuur van de OD hebben we geconstateerd dat er:

- te weinig VTH-capaciteit is om de huidige taken kwalitatief goed uit te kunnen voeren in samenhang met de omvang en complexiteit van ons werkgebied en maatschappelijke opgaven;
- potentie is om de organisatie te versterken door het uitbreiden van het milieutakenpakket en dat hiervoor gesprekken met de deelnemers nodig zijn;
- stappen nodig zijn om de omgevingsdienst voldoende mogelijkheden te geven om te investeren in de organisatie.

Onze ambitie

Het concept plan van aanpak is 14 februari jl. in een bijeenkomst met het Algemeen Bestuur besproken en ligt ter besluitvorming voor in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 21 maart 2024. Het conceptplan gaat uit van de ambitie om te doen wat er maatschappelijk nodig is en wat er landelijk wordt gevraagd. Maar dat is niet van vandaag op morgen gerealiseerd. Het vraagt tijd en een zorgvuldig proces waarin de raden, de Staten en de colleges een belangrijke rol hebben. Definitieve keuzes worden later dit jaar gemaakt.

Route naar een robuuste Omgevingsdienst IJsselland

De komende tijd wordt benut om uit te werken langs welke weg en met welk tempo de ambitie kan worden gerealiseerd. Het concept plan van aanpak bevat hiervoor een route en de benodigde stappen. Alle mogelijke opties voor het versterken van een robuuste omvang worden verkend en er wordt uitvoering gegeven aan wat nu al kan en moet om tot een robuuste organisatie te komen.

Het concept plan bevat een tijdschema met twee concrete besluitvormingsmomenten in 2024 (rond de zomer en eind van het jaar). Eind 2024 worden de definitieve keuzes gemaakt als ook de implicaties (inhoudelijk en financieel) in beeld zijn. Komende tijd werken we ook uit hoe en wanneer we de raden, de Staten en colleges zo goed mogelijk bij dit proces kunnen betrekken.

Uitnodiging voor een digitale informatiesessie

We beseffen dat alleen deze informatiebrief mogelijk niet volstaat om de aanleiding, de context en de opgaven van deze landelijke ontwikkeling te doorgronden. Voor een nadere toelichting, verdieping en de mogelijkheid tot het stellen van vragen, organiseren wij daarom op 17 april 2024, van 19:00 – 20:15 uur een digitale informatiesessie. In die sessie zullen we ook nader ingaan op de wijze waarop raden en Staten zullen worden betrokken in het verdere proces.

Hoe meldt u zich aan

Mocht u de digitale informatiesessie willen bijwonen, dan vragen wij u om uiterlijk 15 april 2024 een mail te sturen naar info@odijsselland.nl met uw naam en de gemeenteraad (de Staten in het geval van de provincie) waarvan u lid bent. Nadat wij uw aanmelding ontvangen hebben, sturen wij u de Teamslink waarmee u de informatiesessie kunt bijwonen. De digitale informatiesessie wordt opgenomen. Mocht u dus onverhoopt niet kunnen, dan bieden wij u de gelegenheid om de informatiesessie later terug te kijken.

Meer informatie

Met deze brief hebben we u willen informeren over een belangrijke ontwikkeling bij de OD. Mocht u als gemeenteraad, de Staten en/of college meer informatie wensen of op een andere wijze geïnformeerd willen worden, dan vragen wij u vriendelijk om contact op te nemen met de directiesecretaris van de OD, de heer J.H. (Jurjen) Bos. Hij is bereikbaar via: info@odijsselland.nl, 088 – 525 10 50.

Namens het dagelijks bestuur van Omgevingsdienst IJsselland,

voorzitter.

secretaris-directeur a.i..

Maarten Offinga

Jan Dirk Nijkamp